

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1983/262

KARAR NO : 1983/696

ÖZET: Sıkıyönetim ilanına ilişkin olaylara ilişkin bulunmakla birlikte 1402 sayılı Yasa'nın değişik 13. maddesindeki süre ve bağlantı koşullarını içermeyen suçlara ait davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Mümtaz Soysal ve arkadaşları

O L A Y : 27 Mayıs Devriminin yıldönümü nedeniyle Ankara Televizyonun-

da seri halde yayınlanan Anayasa isimli programdan 26 Mayıs 1970 tarihinde yayınlanan bölümünde isminin tesbiti mümkün olmayan bir işçiye (Anayasa'da işçilere verilen haklar geri alınır mı ne yaparsınız?) şeklinde bir sorulduğu ve işçinin (Şimdi 1961 anayasamızla getirilen hakların yani işçiye verilen hakların geri alınması halinde işçinin tepkisi ne olur, buna ben cevap vereyim. Bütün tarihi izlersek haklar daima kanla alınmıştır. Daima mücadele ile alınmıştır.....) şeklinde konuştuğu bu konuşmanın metin yazarı sanık Mümtaz Soysal'a duyurulduğu halde yayından bir mahsur görmediği işçinin verdiği cevabın metnine göre prodüktör olan sanık Ayhan Karapars tarafından filme alındığı, film ve metin halindeki bu program program daire müdürlüğünce bu müdür'üğe vekalet eden sanık Keleş Değer tarafından kontrol edildikten sonra program Daire Başkanlığı'na gönderildiği burada metin ve görüntü kısmının program daire başkanı ve televizyon müdürü olan sanık Mahmut Tali Öngören tarafından kontrol edildiği burada hazırlanan bu program etüd ve Plânlama Dairesi Başkanlığına gönderildiği bu dairede metin kısmının sanık Muhtar Körükçü tarafından ve teşkil eden kısmının ise sanık Ülker Köksal tarafından kontrol edilerek yayınlanmasında bir sakınca olmadığına dair denetim formunu imzaladıkları yayına konmadan önce son olarak TRT Genel Müdürlüğü Haber ve Program Dairesi Başkanlığı'na gönderilmiş olan programın genel müdür adına kontrol işini genel müdür Haber ve Program Yardımcısı olan sanık Semih Tuğrul tarafından yapılarak yayınından bir sakınca bulunmadığı yolunda mütâaa verildiği ve bu programdan haberdar olan o zamanki genel müdür Ad Öztrak önce programın yayınlanmasını men ettiği halde sonradan metin ve film kısmı hakkında sanık Mahmut Tali Öngören'den malumat aldığı ve bu şahıs tarafından programdaki suç konusu sözler kendisine iletildiği halde programın yayınlanması için emir verdiği ve bu suretle metindeki soru karşılığı işçinin verdiği cevap kı kanunlara karşı gelmeye ve suç işlemeye tahrik ve teşvik niteliğini taşıdığı cümle sanıkların bu suça iştirak ettikleri iddia edilerek TCK.nun 155. ve 311.

...../.....

deleri gereğince cezalandırılmaları istemiyle Ankara 2. Sorğu Hakimliğinin son soruşturmanın açılması kararı ile haklarında kamu davası açılmıştır.

Ankara 7. Asliye Ceza Mahkemesi; 17.5.1971 günlü, esas 1979/730, karar 1971/330 sayı ile; Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı'nın 17.5.1971 tarihli ve 333 sayılı yazıları ile sanıklar hakkında ki davanın sıkıyönetim komutanlığı askeri mahkemesinde görülmesi istenildiği görüşü ile görevsizlik kararı vermiştir.

Dava dosyası sıkıyönetim komutanlığı askeri savcılığına intikal ettiği inde Askeri Savcılıkça aynı olay hakkında sanıkların aynı maddeler gereğince cezalandırılmaları istemiyle 9 Haziran 1971 gününde yeniden iddianame tanzim edilmiştir.

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi; 5.7.1971 gününde, 1971/5-5 sayı ile; atılı suçun, vatan ve cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli bir kalkışma fiili tecavüz niteliğinde bulunmadığı gibi sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu başka bir suçla irtibatlı olmadığı görüldüğü ile görevsizlik kararı vermiştir. Bu karar sıkıyönetim komutanınca temyiz edilmesi üzerine Askeri Yargıtay 2. Dairesi'nin 26.8.1971 günlü, 1971/352-348 sayılı ilâmi ile; (fiilin sıkıyönetim ilânından evvel işlenmiş olması nazarı alınarak mahkemece tesis edilmiş bulunan görevsizlik kararının onanmasına) karar verilmiş ise de; Yargıtay Başsavcılığının 16.9.1971 günlü bu kararın kaldırılması yolundaki talebi ile dava dosyası Yargıtay Ceza Genel Kuruluna intikal etmiş ve Ceza Genel Kurulunun 27.9.1971 günlü, 1971/375 292 sayılı ilâmi ile "Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nin 5.7.1971 günlü, ve 1971/5-5 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar" vermiştir.

Dava dosyasını alan Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi duruşmaya devamla 31.3.1972 gününde, 1972/4-57 sayı ile; sanıkların atılı suçtan beraatlerine karar vermiş bu kararın Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığınca temyiz edilmesi üzerine, Askeri Yargıtay 2. Dairesince 18.5.1972 günlü, 1972/144-145 sayılı ilâmi ile;"Sıkıyönetim askeri mahkemesince verilen görevsizlik kararı Askeri Yargıtay 2. Dairesinin 26.8.1971 günlü, 1971/352-348 sayılı ilâmi ile onandığına göre, temyiz incelenmesinden geçmek suretiyle kesinleşen mezkûr görevsizlik kararı T.C. Anayasası'nın 142. maddesi amir hükmüne tevfikeyen kurulması gereken Uyuşmazlık Mahkemesi kararı ile kaldırılmadan davaya bakılarak nihai hükme varılmasında isabet görülmediğinden bahisle hükmün bozulmasına" karar verilmiş ve Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nce de 26.6.1972 günlü, 1972/4 sayı ile;Uyuşmazlık Mahkemesinin halen kurulmamış olması nedeniyle Askeri Yargıtay 2. Dairesinin bozma ilâmında göz önünde bulundurularak dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesi kuruluncaya kadar askeri savcılıkta bekletilmesine karar verilmiştir.

Böylece, Ankara 7. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 17.5.1971 günlü kararı ile Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nin 5.7.1971 günlü kararları arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirlenen olumsuz görev uyumsuzluğu doğmuş, görev uyumsuzluğunun çözümlü için dava dosyası Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığının 29.11.1983 günlü, 1982/44 sayılı yazısı ile mahkememize gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y. İsmet Ayer, Ali Suat Erkoç, Mustafa Aksoy, Necati Karakış, Osman Kayacan ve A. Vahap Özasan'ın katılmaları ile yaptığı 12.12.1983 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim Fikret Erem'in raporu ile dosyadaki belgeler, okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerin katılan Yardımcı Ferhat Ferhanoglu'nun Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Daha önce ilân olunan sıkıyönetim döneminde işlenen suçlarla ilgili ve henüz sonuçlanmayan davaların hangi yargı merciinde görüleceğinin tayininde, son sıkıyönetim ilânın kararında yer alan ilân nedenlerinin ve halen yürürlükte olan 1402 sayılı Yasa'nın görevle ilgili maddelerinin gösönünde bulundurulması suretiyle dava konusu olayın değerlendirilmesi gerekir.

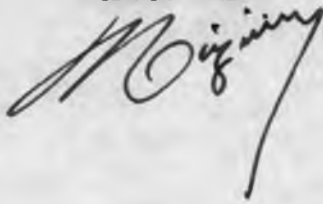
Sanıklara isnat olunan eylemler Milli Güvenlik Konseyi'nin 7 sayılı Kararının 4. maddesinde gösterilen ve sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin ise de tetkik konusu eylemlerin son sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önce 26 Mayıs 1970 tarihinde işlendiğine ve ayrıca 4.5.1981 günlü, 1981/1-1 sayılı ilke kararında kabul edildiği anlamda sıkıyönetim askeri mahkemelerinin elkonduğu herhangi bir suçla genel ve ortak amaç içerisinde irtibatlı olarak işleniş olduğunu zahire çıkaran dava dosyasında bir delil bulunmadığına ve bu duruma göre de 2301 sayılı Yasa'nın 13. maddesi (a) bendinde yer alan "sıkıyönetim ilanından en çok üç ay önce işlenmiş" olması ve (b) bendinde açıklanan "sıkıyönetim askeri mahkemelerinde elkonulmuş bir suçla genel ve ortak amaç içerisinde irtibatlı" bulunması koşulları gerçekleşmediğinden, bu eylemler ilişkin davanın da Adli Yargı yerinde görülmesi gerekir.

Bu nedenle Ankara 7. Asliye Ceza Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı verinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Ankara 7. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 17.5.1971 günlü, esas 1970/730, karar 1971/330 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına 12.12.1983 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

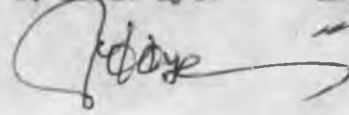
Başkan

Servet Tüzün

Üye

Y. İsmet Ayer

Üye

Ali Suat Erkoç

Üye

Mustafa Aksoy

Üye

Necati Karakış

Üye

Osman Kayaoan

Üye

A.Vahap Özaslan

t/ç